

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 17999

Tarih : 15.05.2026

44851

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın *Tarım ve Orman Bakanı İbrahim YUMAKLI* tarafından Anayasanın 98' inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96' ncı ve 99' uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Onur DÜŞÜNMEZ
Hakkari Milletvekili

Anadil, bir toplumun üretim kültürünün, ekolojik bilgisinin ve kimliğinin en temel taşıyıcısıdır. Türkiye'de tarım ve hayvancılık faaliyetlerinin en yoğun yürütüldüğü bölgelerde yaşayan milyonlarca yurttaşın anadili Kürtçedir (Kurmancî ve Kirmanckî). Ancak, tarımsal desteklemelerden mevsimlik işçi haklarına, gıda güvenliğinden teknik eğitime kadar Bakanlığınızın sorumluluk alanındaki pek çok hizmet tek dilli bir anlayışla sunulmaktadır. Dil bariyeri, çiftçilerin teşviklerden yararlanmasını engellemekte, mevsimlik işçilerin hak kayıplarını derinleştirmekte ve güvenli gıdaya erişimde eşitsizlik yaratmaktadır. Kürt meselesinin demokratik çözümü ve toplumsal barış, üretimin her aşamasında ve kamusal hizmetlerde çok dilli, kapsayıcı bir politikanın hayata geçirilmesini zorunlu kılmaktadır.

Bu bağlamda;

1. Bakanlığınızın tarımsal üretim, hayvancılık teknikleri, bitki sağlığı ve ormancılık faaliyetlerine dair hazırladığı rehber ve eğitim materyalleri arasında Kürtçe dil seçeneği mevcut mudur? Bu materyallerin Kürtçe olarak hazırlanmamasının yarattığı "bilgiye erişim eşitsizliği" üzerine bir çalışmanız var mıdır?
2. Çiftçi Kayıt Sistemi (ÇKS), TARSİM ve diğer tarımsal destekleme portallarında Kürtçe dil desteği sağlanması; anadilini konuşan üreticilerin bürokratik işlemlerde yaşadığı zorlukları azaltmak adına bir planlamanız mevcut mudur?
3. Kürt nüfusun ve tarımsal üretimin yoğun olduğu bölge illerindeki İl ve İlçe Tarım Müdürlüklerinde, sadece anadilini konuşan üreticilere teknik danışmanlık yapacak Kürtçe bilen uzman personel veya tercüman kadrosu ihdas edilecek midir?
4. Türkiye genelinde 2026 yılı itibarıyla kayıtlı mevsimlik işçi sayısı ve illere göre dağılımı nedir? Bu işçiler içerisinde anadili Kürtçe olanların oranı nedir? Mevsimlik işçilerin barınma, sağlık ve ücret haklarına dair bilgilendirmelerin anadillerinde yapılmamasının yol açtığı hak gasplarını önlemek adına hangi tedbirler alınmaktadır?
5. 2002-2026 yılları arasında yapılan tarımsal teşvik ve destekleme ödemelerinin illere göre dağılımı nedir? Bölge illerindeki üreticilerin, dil bariyeri veya bürokratik engeller nedeniyle teşviklerden faydalanamama oranlarına dair bir saha araştırmanız mevcut mudur?
6. Alo 180 (Tarım İletişim Merkezi) ve Alo 174 (Gıda Hattı) üzerinden sunulan hizmetlerde neden Kürtçe seçeneği bulunmamaktadır? Tüketicilerin gıda güvenliği ihbarlarını ve üreticilerin teknik destek taleplerini anadillerinde iletebilmesi için Kürtçe operatör desteği ne zaman yürürlüğe girecektir?
7. Bölgedeki endemik türlerin korunması ve geleneksel hayvancılık yöntemlerinin sürdürülmesi amacıyla, yerel halkın sahip olduğu "Kürtçe ekolojik terminoloji" ve bilginin literatüre kazandırılmasına yönelik bir çalışmanız var mıdır?